Suomen Akatemia

2.5.2024 Dnro SA/2024/03184

Sivistysvaliokunta
Eduskunta

Viite: Lausuntopyyntö 26.4.2024, VNS 2/2024

Suomen Akatemian lausunto Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025–2028

Suomen Akatemia kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa.

TKI-panostukset mahdollistavat korkeatasoisen osaamisen vahvistamisen

Julkisen talouden suunnitelman mukainen valtiotalouden kehys leikkaa voimakkaasti valtion menoja. Hallituksen tavoitteena on sopeuttaa useimpien hallinnonalojen toimintaa supistuvaan valtiontalouteen. Tästä huolimatta julkisen talouden suunnitelma sisältää merkittäviä uusia panostuksia tutkimus- ja kehittämistoimintaan valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030 annetun lain mukaisesti. Osana T&K-rahoituksen kokonaisuutta Suomen Akatemian valtuutta korotetaan asteittain. Valtuus nousee yhteensä 110 miljoonalla eurolla vuoteen 2027 mennessä. Suomen Akatemia pitää lisäpanostuksia erittäin perusteltuina ja kiittää hallitusta valmiudesta turvata tulevaa kasvua pitkäjänteisellä TKI-politiikalla.

Suomen tulevaisuuden ratkaisut edellyttävät tutkimusosaamista ja korkeatasoisia osaajia. Nykypäivän innovaatiot pohjaavat olemassa olevaan, tutkittuun tietoon. Suomen Akatemia tukee tutkimusrahoituksellaan kansainvälisesti kilpailukykyisintä suomalaista tutkimusta. Akatemian rahoittamat tutkimushankkeet ja tutkimusinfrastruktuurit tavoittelevat tieteellisiä läpimurtoja ja ratkaisuja yhteiskunnan hyväksi. Osaavan tutkijakunnan saatavuus maassamme on tärkeä reunaehto tutkimusintensiivisemmän elinkeinoelämän luomisessa.

Akatemian näkemyksen mukaan valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksessa tulee huomioida tasapainoisella tavalla tutkimusideoiden vapaa kilpailu ja rahoituksen kohdentamisessa tehtävät strategiset valinnat. Akatemia pitää teknologia- ja toimialaneutraaliutta keskeisenä valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen periaatteena. Viimeaikaisen taloustieteellisen tutkimuksen perusteella valtion rahoitusta on aihetta suunnata erityisesti uutta luovaan tieteelliseen tutkimukseen.

Suomen Akatemia

Julkisen talouden suunnitelmassa linjatut valtionhallinnon toimintamenosäästöt ja tuottavuusohjelmat haastavat tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta annetun lain toimeenpanon Suomen Akatemian osalta. On erittäin tärkeää, että rahoituksen kasvattamiselle asetettuja vaikuttavuustavoitteita ei vaaranneta lyhytnäköisellä rahoittajaorganisaatioiden toimintaedellytysten heikentämisellä. Akatemian toimintamenotalous on ollut useita vuosia alijäämäinen, eikä uusia avauksia tutkimuksen vaikuttavuuden tai esimerkiksi EU:n tutkimusrahoituksen korkeamman saannon edistämiseksi ole mahdollista tehdä ilman vastaavaa toimintamenojen tasoa. Suomen Akatemia toimii tällä hetkellä noin puolella siitä voimavarojen tasosta, jolla vastaavat valtiolliset rahoittajaorganisaatiot muissa Pohjoismaissa toimivat.

Pääjohtaja Paula Eerola

Kehitysjohtaja Jussi Vauhkonen